

CAOP

Postbus 556, 2501 CN Den Haag  
Lange Voorhout 13, 2514 EA Den Haag  
KVK-nummer 41158878

Telefoonnr.: 070 -376 57 57  
E-mailadres: v.swens@caop.nl  
Datum: 15 juli 2024  
Bijlage(n) -  
Ons kenmerk: SOD/24.0376  
Zaaknummer: G.1.01

Verslag van de vergadering van het Sectoroverleg Defensie op dinsdag 28 mei 2024 van 13.00-13.38 uur in de Sophiezaal van het CAOP te Den Haag en via MS Teams

**Deelnemers:**

**Van de zijde van Defensie:** C. van der Maat (voorzitter), R. van Beek MST, M. van den Boom MST, M. Damen MST, F. Eveleens MST, L. de Haan MST, D. Höke, R. de Jong MST, J. Legein, P. van Meerendonk MST, M. Suwout, M. Veerman

**Van de zijde van de centrales:** J. Debie, E. Westermeijer (AC), A. Rozendal, R. Schilperoort (ACOP), J. Kropf, J. Schot (CCOOP), A. Oosting-Klock, N. van Woensel (CMHF)

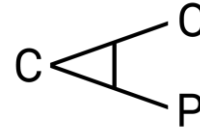
**Van de zijde van BZK:** D. Groenenberg

**Van de zijde van Financiën (IRF):** K. Davina

**Van de zijde van het secretariaat:** V. Swens, E. Labohm (CAOP)

**Agenda (SOD/24.0338)**

1. Opening, mededelingen en vaststellen agenda
2. Arbeidsvoorwaarden 2025/2026
3. Rondvraag en sluiting



### **Agendapunt 1. Opening, mededelingen en vaststellen agenda**

De voorzitter opent de vergadering om 13.00 uur en heet de aanwezigen welkom.

#### *Mededelingen:*

De heer Legein deelt mee dat de heer Van Beek, de heer Eveleens, mevrouw De Jong en de heer Damen namens Defensie vanuit de schorsingskamer meeluisteren. Tevens zijn mevrouw De Haan, mevrouw Van den Boom en de heer Van Meerendonk ingelogd via MS Teams.

#### *Vaststellen agenda*

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

### **Agendapunt 2. Arbeidsvoorwaarden 2025/2026**

De voorzitter meldt afgelopen vrijdag te zijn geïnformeerd dat een concept onderhandelaarsakkoord was bereikt. Vandaag staat de bespreking van dit onderhandelaarsakkoord op de agenda. Spreker is zeer blij dat partijen tot dit concept akkoord gekomen zijn en spreekt de wens uit daar vandaag een definitief akkoord van te maken dat vervolgens voor inspraak kan worden opgelegd.

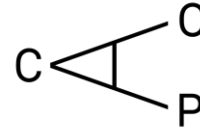
Spreker geeft aan om meerdere redenen blij te zijn. Ten eerste omdat het een goed akkoord is, waarbij Defensie haar mensen incidenteel, maar daarna ook structureel, de loonsverbetering kan bieden waar ze recht op hebben. Deze loonsverbetering is tevens nodig om ervoor te zorgen dat de instroom blijft toenemen. De instroom neemt weliswaar toe, maar aangezien de formatie harder groeit daalt de facto de bezetting. Spreker hoopt met het akkoord nog meer werk te kunnen maken van het behoud van defensiemedewerkers. Ten tweede is het akkoord een onderstreping dat partijen in staat zijn om afspraken te maken over de toekomst van Defensie. Spreker meent dat de signaalwerking die hij bij het vorige akkoord zag, toen vóór het einde van de periode een nieuw akkoord was gesloten en waar nu eigenlijk nog een duit bovenop wordt gedaan, goed is voor het vertrouwen in de samenwerking tussen werkgever en de centrales. Verder hecht hij er belang aan dat er weer voor twintig maanden duidelijkheid en zekerheid aan de mensen kan worden geboden en dat er focus wordt aangebracht op alles wat er nog te doen is. Na door de Hoofddirecteur Personeel en de Directeur Werkgeverszaken te zijn bijgepraat, was de achterbanraadpleging bij Defensie aldus spreker compleet.

De heer Schilperoort geeft aan nog geen achterbanraadpleging te hebben gedaan; de ACOP heeft slechts intern afgestemd. Spreker wijst erop dat partijen nu nog in de fase zitten dat een onderhandelaarsresultaat is bereikt. Ondanks dat het niet zo uitgebreid is als andere resultaten, heeft hij nog wel een reguliere achterbanraadpleging nodig om het akkoord van zijn leden te verkrijgen. Bij de bestuurlijke afstemming die reeds is gedaan waren er weinig hick-ups. Slechts één punt in de tekst leidde tot verwarring, daar waar het ging over de incidentele loonontwikkeling. Hij pleit voor een aanpassing in de tekst, zodat het duidelijker is dat het incidentele deel van 2024 eind van dit jaar stopt en daarna de structurele loonsverhoging geldt. Dit voorkomt dat hier veel uitleg over moet worden gegeven. Voor het overige heeft spreker de goedkeuring gekregen om de concepttekst om te zetten in een onderhandelaarsresultaat en dit aan de leden voor te leggen.

Volgens de heer Kropf is er zojuist, voorafgaand aan de vergadering, een nieuwe tekst besproken, waar de bedoelde aanpassing in is verwerkt. Voorgaande wordt door de heer Legein bevestigd, waarna de voorzitter concludeert dat de tekst die eerder vandaag is gemaakt, aansluitend op het punt dat door de heer Schilperoort is gemaakt, de finale versie van de tekst is.

De heer Kropf merkt in reactie op het thans bereikte resultaat op dat een aantal zaken de laatste tijd anders is aangepakt. Hij spreekt namens de CCOOP zijn dank en waardering uit voor de mogelijkheid die daardoor is ontstaan en voor alle mensen die dit voor elkaar hebben gekregen. Hij denkt het personeel met dit onderhandelaarsresultaat te gaan verrassen op snelheid en inhoud. Vorige keer werd men al verrast door voor het eerst in vele jaren enigszins op tijd te zijn met een nieuw resultaat, maar dit is de verregaande overtreffende trap daarvan. Dat alleen al vindt hij een mooi en belangrijk signaal. Het resultaat biedt volgens spreker duidelijkheid en perspectief, en geeft te kennen dat het defensiepersoneel -mede gezien de huidige politieke dynamiek en de onstuimige wereld- waardering verdient en ook krijgt. De CCOOP zal het pakket positief voorleggen aan de achterban.

## Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)



De heer Van Woensel laat weten verheugd en verrast te zijn dat zo snel tot een resultaat is gekomen. Vooral de manier waarop de onderhandelingen zijn gevoerd stemt de CMHF tevreden: constructief, snel en met respect voor alle partijen. Ook hij denkt het defensiepersoneel oprecht te gaan verrassen. Vorig jaar is voor het eerst een nieuw resultaat bereikt vóórdat het oude verliep. De verwachting nu was dat partijen na de zomer in gesprek zouden gaan en ergens in oktober tot een resultaat zou worden gekomen. Spreker denkt daarom heel veel mensen positief te verrassen door ruim vóór de zomer met een dergelijk resultaat te komen. Hij heeft bij het vorige resultaat gemerkt dat de snelheid voor veel mensen nog belangrijker was dan de daadwerkelijke inhoud van de maatregelen. Dit draagt bij aan het vertrouwen van het personeel. Spreker dankt de aanwezigen voor de constructieve en open wijze waarop de werkgever zich in dit proces heeft opgesteld.

Niet alleen de tijdigheid, maar ook de inhoud stemt de CMHF tevreden. Er komt opnieuw een flinke loonsverhoging. Spreker zegt weliswaar graag meer te willen, maar is zich ervan bewust dat dit in deze tijd niet altijd mogelijk is. Hij meent dat hetgeen is overeengekomen veel mensen tevreden zal stemmen. Spreker stelt met dit resultaat wel een voorschot op de toekomst te nemen door vóór het verlopen van het resultaat al een nieuw resultaat te bereiken, in plaats van achteraf over de ontwikkelingen te praten. In dat laatste geval is precies bekend wat de inflatiecijfers zijn en wat deze doen met de koopkracht; nu is dat niet duidelijk. Spreker heeft echter het vertrouwen met de werkgever in gesprek te kunnen komen, als blijkt dat er toch meer ruimte is en het voorschot te klein was, of de kosten enorm stijgen.

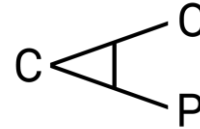
Spreker denkt dat dit resultaat eraan zal bijdragen het personeelstekort te verminderen. Het is ook keihard nodig dat Defensie binnen enkele jaren uit het personeelstekort geraakt, met het oog op een mogelijk grootschalig conflict en het moeten verdedigen van het bondgenootschappelijk of eigen grondgebied. Hij hoopt dat dit resultaat er zowel aan zal bijdragen dat Defensie concurrerend wordt in de markt, als dat het personeel dat de afgelopen jaren trouw hun werk heeft gedaan behouden blijft. Of dit resultaat daaraan bijdraagt zal moeten blijken. Er zijn nog vele andere initiatieven, zoals het dienjaar. Spreker meent dat het in ieder geval een stap in de goede richting is.

Toch wil hij nog even benoemen het jammer te vinden dat door de korte tijd waarin het resultaat werd bereikt, de positie van de reservist en het personeel dat in het buitenland is geplaatst niet aan bod zijn gekomen. Daar had de CMHF graag ook afspraken over gemaakt. Beiden zijn cruciaal om de schaalbare krijgsmacht mogelijk te maken. De reservist is daar een essentieel onderdeel van en het doel is om 20.000 of meer reservisten binnen te halen. De CMHF ziet echter dat op veel gebieden de rechtspositie van de reservist afwijkt. Ook zijn er veel bureaucratische zaken waar de reservisten tegenaan lopen. Hij concludeert dat voor de tweede keer in arbeidsvoorwaardenonderhandelingen voor deze specifieke groep te weinig is gedaan. Dat geldt volgens spreker ook voor in het buitenland geplaatst personeel. Hij wijst erop dat Defensie zonder internationale samenwerking niets kan uitrichten als het gaat om de verdediging. Juist de mensen in het buitenland die op internationale posities zitten zijn cruciaal. De CMHF hoopt zo snel mogelijk nadat een akkoord is bereikt over deze twee onderwerpen verder te kunnen praten. Spreker ziet in dit snelle resultaat een mogelijkheid om in de komende anderhalf à twee jaar de ruimte te creëren om over deze onderwerpen structureel te kunnen praten en oplossingen te bedenken.

Spreker wil nog meegeven dat hij merkt dat het steeds lastiger wordt om de gemaakte afspraken uit te voeren. De heer Schilperoort heeft dit bij een eerder akkoord ook al aangestipt. Sociale partners zijn bereid om dingen te realiseren. De intentie en het geld is er, maar het stukt in de uitvoering, waar men tegen de grenzen aanloopt. Hier wil de heer Van Woensel specifiek aandacht voor vragen. Het heeft geen zin om de overlegcapaciteit uit te breiden als er aan de achterkant geen capaciteit is om de afspraken uit te voeren. Dit staat voor hem los van de grote waardering die hij heeft voor de mensen die juist de afgelopen jaren zoveel werk hebben verzet om alle afgesproken maatregelen mogelijk te maken. Echter, als er met te weinig mensen te veel moet worden gedaan dan begint het langzaam spaak te lopen. Hij hoopt in dit verband snel verbetering te zien.

Ondanks voorgaande opmerkingen geeft de heer Van Woensel aan voornamelijk erg blij te zijn met het bereikte resultaat en met name met de wijze waarop het is bereikt. Van de loonontwikkeling en de maatregelen in het woonwerkverkeer zullen alle defensiemedewerkers wat gaan merken, dus het is een akkoord dat heel generiek uitwerkt. De CMHF gaat het resultaat dan ook positief voorleggen aan haar leden, die zullen bepalen of het uiteindelijk tot een akkoord zal komen.

## Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)



De heer Westermeijer zegt dat het AC inhoudelijk akkoord is met het concept resultaat, dat via een referendum zal worden voorgelegd aan de achterban. De snelheid van het bereikte resultaat verraste ook het algemeen bestuur van het AC -dat gisteren erover is ingelicht- positief. Het AC is met name heel positief over de financiering van het woon-werkverkeer, waarbij een deel uit het bedrijfsvoeringsbudget zal komen en niet alleen uit AV-geld betaald hoeft te worden. Hij denkt dat de oproep eerder dit jaar om snel met het kabinet tot een mandaat te komen, ook zijn vruchten heeft afgeworpen. Spreker dankt de werkgever tevens voor het constructieve overleg in de Werkgroep AV, waar de Directeur Werkgeverszaken met ondersteuning van zijn team steeds gezorgd heeft voor beantwoording van alle vragen van de centrales en het opleveren van allerlei staten en overzichten. Ook het AC zal het resultaat positief voorleggen aan de achterban en hoopt op instemming.

De voorzitter dankt de centrales, ook voor de complimenten in de richting van de defensiecollega's. Er is door het team bij de HDP keihard en goed gewerkt. Hij kondigt aan in zijn eigen communicatie de centrales eveneens expliciet te zullen bedanken voor de samenwerking, want dat mag ook gezegd worden. Sociale partners staan samen voor een enorme opgave en zijn het niet altijd eens, maar doen ook echt goede dingen. Het thans bereikte onderhandelaarsresultaat is daar een voorbeeld van.

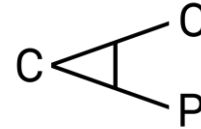
De voorzitter wil graag reageren op een aantal punten die de heer Van Woensel aanhaalde. Spreker heeft zichzelf ook de vraag gesteld of partijen met dit resultaat twintig maanden vooruit kunnen. Hij heeft in ieder geval zijn persoonlijke commitment richting de centrales waar willen maken, door datgene wat nu gedaan kan worden ook daadwerkelijk te doen. Dit is volgens spreker geboren uit een opmerking van de heer Kropf van een tijd geleden. Via discussies in verslagen zijn partijen samen aan dezelfde wens gaan trekken, wat tot dit resultaat heeft geleid.

Twintig maanden vooruitkijken zat in de jaren '90 wellicht wel goed, maar het is nu een hele andere tijd. Spreker hoopt dat het nieuwe kabinet vanuit dezelfde filosofie Rijksbreed blijft nadenken en werken. Bij het horen van het voorstel inzake de verhoging van de reiskostenvergoeding was de voorzitter eigenlijk direct al akkoord. Defensie is een ander type organisatie. Kantoren van andere departementen staan hier in Den Haag maar defensiemedewerkers moeten naar allerlei kazernes, verspreid over het hele land. Dat is in de aard van de vervoersbeweging anders, hetgeen rechtvaardigt dat er op een andere manier naar gekeken wordt. Spreker vindt de keuze derhalve goed en logisch. Hij is zich er terdege van bewust dat via dit voorbeeld een lijn van denken en een principe is geactiveerd. Spreker is ervan overtuigd dat die discussie ook na zijn vertrek verder zal gaan in de manier waarop over dergelijke zaken moet worden nagedacht, bijvoorbeeld als het over inzet gaat.

De voorzitter zegt te hopen nog meer stappen te kunnen zetten op instroom en behoud. Los van het akkoord, hecht hij eraan hier nog te benoemen dat er binnen nu en een week een brief 'Modernisering dienmodel voor de schaalbare krijgsmacht' zal uitgaan. De centrales hoeven daar nu niets mee te doen, hij zal deze slechts ter kennisneming aanbieden. Spreker benoemt het om de centrales voor te bereiden, voordat de brief naar buiten gaat. Hij meent dat er politiek gradueler nagedacht moet gaan worden over de verplichtingen die zullen voortvloeien uit het nieuwe NATO Force Model. Indien er namelijk voor 100% verplichtingen worden aangegaan met slechts voor 80% gevulde eenheden, dan zal, op het moment dat die verplichtingen worden geactiveerd, wel moeten worden geleverd. Er kan dan niet worden gewezen op het feit dat de eenheden slechts voor 80% zijn gevuld. Spreker is zich ervan bewust dat er op dat moment zal worden doorgeschoven en er vragen zullen komen over hoe functies overeind kunnen worden gehouden op het moment dat er naar voren getrokken wordt. Hij meldt samen met de Minister te zullen proberen om maatschappelijk en politiek de ruimte te maken om daarover na te denken.

Spreker is het verder eens met de voorgaande opmerkingen over de reservisten. Het personeelsdebat van donderdag is helaas verschoven, maar in de verzamelbrief heeft hij hetzelfde gezegd: er zich van bewust te zijn dat het niet snel genoeg gaat. Zowel ten aanzien van de rechtspositie als ten aanzien van de bedrijfsvoering loopt Defensie achter. Hele simpele zaken zijn niet op orde en hier vindt nu een versnellingsprogramma op plaats. Veel zaken moet de werkgever zelf oplossen en daar zullen de centrales niet mee worden belast. Over de rechtspositie moet wel een gesprek met de centrales gevoerd worden.

Met betrekking tot het buitenland is er volgens spreker een stap gezet en moet er nog een stap worden gezet, waar reserveringen voor zijn gemaakt. De heer Suwout bevestigt dat er een 'VBD- tweede tranche' is. De reden om tempo met het akkoord te maken was om daar ook ruimte voor te creëren.



De voorzitter vervolgt over de uitvoering. Zonder afbreuk te willen doen aan de te nemen uitvoeringshandelingen, meent spreker dat dit akkoord een stuk overzichtelijker is op het uitvoeringsvlak dan eerdere akkoorden. Ten aanzien van de uitvoeringsstappen was men het eens dat deze uitvoerbaar zijn. De heer Suwout bevestigt dit resultaat te kunnen uitvoeren. Daarbij dienen wel ook eerdere afspraken die zijn gemaakt te worden meegenomen, waarbij ook afspraken ten aanzien van de uitvoering zijn gemaakt. De agenda voor dit jaar is dan ook breder dan alleen de afspraken voor het thans voorliggend resultaat. De heer Van Woensel meent dat er ook alleen afspraken zijn gemaakt waarvan zeker was dat ze konden worden uitgevoerd. Daarmee zijn wel afspraken weggevallen die de CMHF ook had willen maken, maar waarbij de uitvoering de beperkende factor was. Spreker snapt dat daar het probleem zit en dat er één of twee akkoorden geleden allerlei zaken met terugwerkende kracht zijn afgesproken waar partijen nu nog last van hebben. Echter, als partijen de komende twee jaar de ruimte willen gebruiken die er is om over allerlei zaken te praten, moet er nu al een stap worden gezet in de uitvoeringsorganisatie om te voorkomen dat de uitvoering langzamer blijft gaan dan gewenst.

De voorzitter stelt vast dat er een arbeidsvoorwaardenresultaat is bereikt dat wordt teruggelegd bij de achterbannen van de centrales. De vraag resteert nu wanneer partijen weer bij elkaar komen en hoe lang de tijd genomen wordt voor de ledenraadpleging. Spreker geeft aan dat een periode van zes weken gebruikelijk is. De heer Suwout heeft gesuggereerd dat vier weken wellicht ook mogelijk is. Spreker is benieuwd naar de reactie van de centrales.

De heer Schilperoort hecht er allereerst aan om wederom gezamenlijk het land in te gaan om uit te leggen wat er gedaan is en wat er bereikt is. Voor spreker maakt dit integraal onderdeel uit van de achterbanraadpleging. Hij geeft aan minimaal vier weken nodig te hebben. Spreker denkt volgende week nodig te hebben voor de voorbereiding, een presentatie te maken en een planning van de te bezoeken locaties. Daarna moet twee weken het land in worden getrokken om uitleg te geven en de interne raadpleging vorm te geven. Vervolgens is tijd nodig om de resultaten te verwerken en er met het bestuur een klap op te geven. Spreker komt dan voor de ACOP uit op eind juni, begin juli voor een datum waarop een SOD kan worden gehouden om terugkoppeling te geven. Hij heeft een voorkeur voor de eerste week van juli, om een tijdspanne te hebben waarin de achterban op ordentelijke wijze de ruimte krijgt om hun mening te geven.

De heer Debie meldt dat de eerste week van juli voor het AC ook het vroegst haalbare is. Hij is gebonden aan een statutair vastgelegde procedure die moet worden doorlopen.

De heer Van Woensel meent mogelijkheden te zien om rond 24 juni samen te komen. Het lijkt hem niet nodig om voor zijn eigen specifieke achterban nog apart het land in te gaan. Aangezien het voornamelijk algemene maatregelen zijn ziet hij daar nu de noodzaak niet van in. Verder is het een redelijk beleidsarm resultaat. Vanaf 24 juni is de CMHF derhalve beschikbaar.

De heer Kropf geeft aan niet te hoeven bezien of de CCOOP eerder zou kunnen dan dat zijn collega's kunnen dan de eerste week van juli, omdat twee centrales aan hebben gegeven die tijd nodig te hebben en dat respecteert de CCOOP. Het lijkt hem een goed idee om alvast een datum te plannen in de eerste week van juli. Spreker stelt 2 juli om 13.00 uur voor.

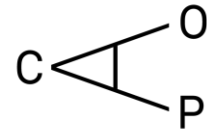
De voorzitter legt de optie van 2 juli 13.00 uur voor en stelt deze aansluitend met instemming van partijen vast als datum voor het SOD, waarin terugkoppeling van de achterbanraadpleging gegeven zal worden.

#### *Communicatie*

De voorzitter stelt voor om morgen, woensdag 29 mei om 12.00 uur de communicatie over het onderhandelaarsresultaat naar buiten te brengen. Vooraf zal de communicatietekst van de zijde van Defensie met de centrales worden gedeeld.

De heer Kropf is daarmee akkoord, mits hij vanmiddag al het definitieve stuk krijgt dat morgen om 12.00 uur op de website kan worden geplaatst. De heer Suwout geeft aan dat daarvoor gezorgd wordt. De overige centrales zijn eveneens akkoord.

Georganiseerd overleg  
Sector Overleg Defensie (SOD)



**Agendapunt 3. Rondvraag en sluiting**

Er zijn geen punten voor de rondvraag.

De voorzitter dankt alle aanwezigen en sluit de vergadering om 13.38 uur.

VASTGESTELD